

- από τις πίσω γαλιές και τα Αχτουντόβατα και μεσ' από το Κισσανό φαράγγι και την ανατολική πάντα του οροπεδίου της Γιούς συνεχίζει προς τα Αμαριώτικα. Πριν χτιστεί η Μητροπολιτική εκκλησία του Αποστόλου Παύλου, γινόταν εδώ, ανήμερα της γιορτής των Αγίων Αποστόλων, στις 30 Ιουνίου, ένα από τα πιο χαρούμενα τοπικά πανηγύρια που συγκέντρωνε εορταστές απ' όλα γύρω τα χωριά. Μετά το 1962 σιώπησε, γιατί συμπίπταν μαζί οι δυό γιορτές (Αποστόλου Παύλου – Αγίων Αποστόλων).
3. **Στην Ανάληψη του Σωρού.** Είναι ένα υποτυπώδες πέτρινο εκκλησάκι σαν αρχαίο ιερό κορυφής, που βρίσκεται ψηλά στο βουνό Σωρός τελευταίο παρακλάδι προς τα δυτικά του Κεδρίου όρους – Κέντρους. Το ευλαβούνται πολύ οι βοσκοί και στη γιορτή του, ανηφορίζουν με τους άρτους των και τελούν λειτουργία. Υπαίθρια βέβαια, μια και η πέτρινη στέγη της εκκλησίτσας, μόλις που υψώνει το ανάστημά της, με ένα σταυρό να μαρτυρεί την ύπαρξή της.
4. **Στον Άιν Ασράττηγο.** Είναι ένα παλαιό βυζαντινό ξωκλήσι, που το συναντούμε ερειπωμένο και καταβουλιαγμένο στην τοποθεσία Πέρα Μερέ, νότια του χωριού, περνώντας τον ποταμό, λίγο πιο πάνω τηγαινώντας προς το διπλανό χωριό Μουρνέ. Από τη γης εξέχει ένα μέρος του νοτικού τοίχου του, στα δεξιά, που οι ευλαβείς Σπηλιανές δεν παύουν να έρχονται συχνά ν' ανάβουν καντήλι και να θυμιάζουν τον Άγιο. Καταμεσίς, της Αγίας Τραπέζης – εκεί εικάζεται πως θα ήταν –, έχει φυτρώσει εδώ και χρόνια μια πυκνόφυλλη αγριελιά (αγρουλίδι) που τα φουντωτά κλαδιά της, σαν ομπρέλλα απλώνονται και σκεπάζουν σχεδόν όλο το χώρο της εκκλησίτσας. Ενώ οι ρίζες του δέντρου, καθώς χώνονται βαθιά μέσα στη γης του μικρού λοφίσκου, που πάνω είναι χτισμένος ο ναΐσκος, συγκρατούν – οπωσδήποτε το όλο μικρό οικοδόμημα, που σίγουρα με τις ραγδαίες βροχές του χειμώνα, θα είχε κατασκαφτεί και θα είχε λίγο και από λίγο ολόκληρο μετατοπιστεί και χαθεί μέσα στα θολά νερά του παρακείμενου ποταμού. Έχω καταγράψει εντυπωσιακές μαρτυρίες παλαιότερων, αλλά και νεώτερων σήμερα Σπηλιανών που υποστηρίζουν, μη γνωρίζοντας τον προστατευτικό ρόλο που παίζει η φυτρωμένη ελιά καταμεσίς τη ναού, πως όποιος λιμπιστεί τα φουντωτά κλαδιά της και θελήσει να κόψει για να τα δώσει τροφή στα ζώα του, ιδιαίτερα το χειμώνα, αμέσως αυτά αρρωσταίνουν από ρίγη και σπασμούς και φοφούν. Ενώ ο παλιός ιδιοκτήτης της γύρω του ναού περιουσίας, μακαρίτης Γ. Δαμβακάκης, μου είχε πει πώς όταν κάποτε θέλησε –απερίσχεπτα λέει– να κόψει τα κλαδιά της αγριελιάς και να την

